

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ		
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΛΟΥΚΕΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ		
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΛΟΥΚΕΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Σεμινάριο/Διαλέξεις και Ασκήσεις εφαρμογής		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής / Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να γνωρίζουν: α) σε ότι αφορά γνώσεις: ■ Τις βασικές θεωρίες μάθησης μέσα από μια ιστορικο-φιλοσοφική θεώρηση ■ Τις θεωρίες μάθησης που σχετίζονται με την εκπαιδευτική πρακτική στην ειδική αγωγή ■ Τις βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας ■ Τα βασικά μοντέλα διδασκαλίας και στρατηγικές μάθησης με εστίαση στην ειδική αγωγή ■ Την αξιοποίηση των στρατηγικών μάθησης σε βέλτιστες διδακτικές πρακτικές στην ειδική αγωγή ■ Ότι τα μοντέλα και οι στρατηγικές διδασκαλίας, εστιασμένα στην ειδική αγωγή, λειτουργούν κυρίως συμπληρωματικά παρά ανταγωνιστικά μεταξύ τους ■ Την επανοργάνωση του διδακτικού γίνεσθαι, ώστε οι γνώσεις από τα προγράμματα των μοντέλων μάθησης να καταστούν γνώση και να ενσωματωθούν σε ένα όλο με αρχές και κριτήρια, δίνοντας έμφαση στην ειδική αγωγή

β) σε ότι αφορά δεξιότητες:

- να είναι σε θέση να σχεδιάζει εργαλεία, να συλλέγει, να κατανοεί και να χρησιμοποιεί δεδομένα και στοιχεία και να τα μετασχηματίζει σε πλήρη και τεκμηριωμένα σχέδια δράσης σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη της σχολικής κοινότητας με στόχο τη βελτίωση της εκπαίδευσης στη σχολική μονάδα/ειδικό σχολείο,
- να χρησιμοποιεί ορθά και αποτελεσματικά τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του για να προγραμματίζει και να εφαρμόζει καινοτόμες διδακτικές πρακτικές στο πεδίο της ειδικής αγωγής,
- να μπορεί να κινητοποιεί τους απαραίτητους, υλικούς και ανθρώπινους πόρους, για την δημιουργία μαθησιακών κοινότητων στη σχολική μονάδα/ειδικό σχολείο
- να επικοινωνεί αποτελεσματικά τις ιδέες, τα σχέδια και τις διαδικασίες στα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικούς γονείς, μαθητές) και της τοπικής κοινωνίας με επαγγελματισμό, και με δομημένη επιχειρηματολογία,
- να σκέφτεται και να δρα δημιουργικά και καινοτόμα σε ζητήματα (α) προαγωγής της συμπερίληψης και της μάθησης των μαθητών, (β) συμμετοχής και κινητοποίησης των γονέων και της τοπικής κοινωνίας και (γ) υποστήριξης της εκπαιδευτικής πρακτικής και της επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού της σχολικής μονάδας/ειδικού σχολείου σε θέματα διδακτικής πρακτικής.

γ) σε ότι αφορά ικανότητες:

- να θέτει στόχους και να μετατρέπει ιδέες και σχέδια σε δράσεις αξιοποιώντας τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησε
- να επιδεικνύει δημιουργική και συνθετική ικανότητα και ιδιαίτερη δεξιότητα επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με την διδασκαλία και τα ιδιαίτερα ζητήματα που άπτονται της Ειδικής Αγωγής
- να αναλαμβάνει την ευθύνη λήψης αποφάσεων σε προβληματικές καταστάσεις που αφορούν ζητήματα διδακτικών επιλογών στη σχολική μονάδα/ειδικό σχολείο, συνθέτοντας εξατομικευμένα προγράμματα σπουδών σε βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη βάση.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες εκπαιδευτικές περιστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**Θεματικές ενότητες του μαθήματος:**

- 1.Εισαγωγική προσέγγιση των θεωριών μάθησης, εννοιολογική προσέγγιση του όρου, πλαίσιο επίτευξης μοντέλων και στρατηγικών διδασκαλίας και αξιολόγηση της σπουδαιότητάς τους αναφορικά με την εκπαιδευτική πρακτική στην ειδική αγωγή
2. Από τον Ερβάρτιανισμό στον Μπιχεβιορισμό I. Μοντέλο διδασκαλίας συμπεριφορισμού, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, αρχές συμπεριφορισμού στη διδακτική πράξη στην ειδική αγωγή.
- 3.Μπιχεβιορισμός II. Παραδοχές, παραδείγματα, κλείδες παρατήρησης λήψης αποφάσεων στις στρατηγικές διδασκαλίας του συμπεριφορισμού στην ειδική αγωγή.
4. Κοινωνικογνωστικές θεωρίες μάθησης. Μοντέλο διδασκαλίας κοινωνικογνωστισμού,

ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, αρχές κοινωνικογνωστικής θεωρίας στη διδακτική πράξη στην ειδική αγωγή.

5. Γνωστικές θεωρίες μάθησης I. Εννοιολογική προσέγγιση των γνωστικών θεωριών μάθησης, πρόδρομοι γνωστικών θεωριών μάθησης, γνωστικός εποικοδομισμός, Μοντέλο διδασκαλίας γνωστικού εποικοδομισμού, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

6. Κοινωνικός εποικοδομισμός. Μοντέλο διδασκαλίας κοινωνικού εποικοδομισμού, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

7. Ευρετική – αποκαλυπτική μάθηση. Βασικές θεωρητικές θέσεις, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

8. Αθροιστικό μοντέλο του Gagne. Βασικές θεωρητικές θέσεις, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

9. Μοντέλο μάθησης επεξεργασίας πληροφοριών. Βασικές θεωρητικές θέσεις, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

10. Θεωρίες νοημοσύνης, διασυνδεδεμένη μάθηση. Βασικές θεωρητικές θέσεις, ανάλυση, προαπαιτούμενες ενέργειες, συγκεκριμενοποίηση μαθησιακών στόχων, διδακτικές αρχές και εκπαιδευτικές εφαρμογές στην ειδική αγωγή.

11. Αξιοποίηση των ψυχοπαιδαγωγικών αρχών και στρατηγικών βάσει των Θεωριών Μάθησης. - Διαμόρφωση των βέλτιστων διδακτικών πρακτικών στην ειδική αγωγή

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	<i>Μεικτός: Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση</i>	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	• Χρήση διαδικτύου στη διδασκαλία • Χρήση συστήματος εξ αποστάσεως μάθησης - σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία • Χρήση ψηφιακού οπτικο-ακουστικού υλικού στη διδασκαλία (παρουσιάσεις σε power point, αποσπάσματα οπτικοακουστικού υλικού, διαδικτυακές πηγές) • Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. • Χρήση εργαλείων web2.0 • Επικοινωνία με την χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σεμινάρια/Διαλέξεις	36
	Μελέτη & ανάλυση	30

(Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	βιβλιογραφίας	
	Εκπόνηση μελέτης (project)/Μελέτες περίπτωσης/Παραδείγματα	20
	Συγγραφή εργασιών	39
	Σύνολο μαθήματος 5 ECTS	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.		
Η γλώσσα αξιολόγησης είναι η ελληνική. Η μέθοδος αξιολόγησης είναι «Διαμορφωτική Δοκιμασία» / «Γραπτή Εργασία» / «Δημόσια Παρουσίαση» Η αξιολόγηση του μαθήματος προϋποθέτει (α) την εκπόνηση ατομικών εργασιών που αφορούν στις επιμέρους διδακτικές ενότητες του μαθήματος, οι οποίες παραδίδονται με συμφωνημένες προθεσμίες μετά την ολοκλήρωση της ενότητας και (β) την εκπόνηση από κάθε Ομάδα Φοιτητών, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν από δύο (2) έως τέσσερα (4) άτομα, μιας πρωτότυπης γραπτής εργασίας / μελέτης, με βάση τη συνεννόηση με τον/τους διδάσκοντες. Το σχέδιο της ομαδικής εργασίας / μελέτης κατατίθεται κατά τη 2η εβδομάδα μαθημάτων και η εκπόνησή του παρακολουθείται συστηματικά από τους διδάσκοντες μέσω των συμβουλευτικών συναντήσεων. Η κατάθεση της εργασίας / μελέτης γίνεται από την 11^η έως τη 12^η εβδομάδα μαθημάτων. Η παρακολούθηση των διαλέξεων είναι υποχρεωτική. Σκοπός αξιολόγησης: Ο έλεγχος της πορείας των φοιτητών σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς στόχους, ανατροφοδότηση και ενδεχόμενη τροποποίηση της διδασκαλίας. Κριτήρια Αξιολόγησης: 1. Εκπόνηση εργασιών και μελέτης σύμφωνα με τις Οδηγίες που παρέχονται στις σύγχρονες και ασύγχρονες Συμβουλευτικές Συναντήσεις. 2. Γλωσσική σαφήνεια, νοηματική πληρότητα, επαρκής τεκμηρίωση, επιστημονική επάρκεια. 3. Δημόσια Παρουσίαση της ομαδικής εργασίας / μελέτης		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bandura, A.(1986). [*Social learning theory*](#). Stanford University

Bigge,M.L.(1990). *Θεωρίες μάθησης για Εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Πατάκη

Cole, S.·& Cole, M. (μετ. Σόλμαν, Μ.) (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών*, τ. Α' & Β'.

Αθήνα: Τυπωθύτω.

Corbett, J. (2004).· *Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στη Σύγχρονη Εποχή*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Hodapp, R. M. (2003). *Αναπτυξιακές θεωρίες και αναπηρία. Νοητική καθυστέρηση, αισθητηριακές διαταραχές και κινητική αναπηρία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Illeris,K. (2016). *Ο τρόπος που μαθαίνουμε: Οι πολλαπλές διαστάσεις της Μάθησης στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση*. Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Mitchell, P. (2002) *Η κατανόηση του νου στην παιδική ηλικία*. Αθήνα: Τυπωθύτω.
Ματσαγκούρας, Γ.Η.(1999) *Θεωρίες μάθησης*. Αθήνα : Gutenberg

Ormrod, J.,E. (2004). *Human Learning* , 6th Ed. Amazon.

Santrock(2008) *Ανάπτυξη στην παιδική ηλικία*. Αθήνα. Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου.

Schunk, D.H. (1996) *Learning Theories. An educational perspective*, Sixth Edition.Pearson

Vygotsky. L.,S. (1980) [*Mind in society: The development of higher psychological processes*](#). Harvard University Press

Βοσνιάδου, Στ. (επιμ). (1992). *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας. Κοινωνική ανάπτυξη*. Αθήνα: Gutenberg

Βοσνιάδου, Στ. (επιμ). (1992). *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας. Σκέψη*. Αθήνα: Gutenberg.

Βοσνιάδου, Στ. (επιμ). (1992).· *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας. Γλώσσα*. Αθήνα: Gutenberg.

Βρεττός, Ι. (2004). *Θεωρίες της Αγωγής*, τ. Α΄. Αθήνα.

Βρεττός, Ι. (2005). *Θεωρίες της Αγωγής*, τ. Β΄. Αθήνα.

Δανασσής -Αφεντάκης Αντ. (1994). *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, τ. Α΄ *Μάθηση και Ανάπτυξη*. Αθήνα.

Δανασσής- Αφεντάκης Αντώνιος (1993). *Η εξέλιξη της παιδαγωγικής και διδακτικής σκέψης*. Αθήνα.

Κολιάδης, Ε. (1991). *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη*. τ. α' *Συμπεριφοριστικές θεωρίες*. Αθήνα.

Κολιάδης, Ε. (1995). *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη*. τ. β' *Κοινωνικογνωστικές θεωρίες*. Αθήνα.

Κολιάδης, Ε. (1997). *Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτική πράξη. τ. γ' Γνωστικές θεωρίες*. Αθήνα.

Κολιάδης, Ε. (2002). *Γνωστική Ψυχολογία, Γνωστική Νευροεπιστήμη και Εκπαιδευτική Πράξη. Μοντέλο Επεξεργασίας Πληροφοριών. τ. δ'.* Αθήνα

Κρουσταλάκης, Γ. Σ. (2000). *Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες*. Αθήνα.

Κυπριωτάκης, Α. (1989). *Τα ειδικά παιδιά και η αγωγή τους*. Ηράκλειο: Ψυχοτεχνική.

Μπαμπλέκου, Ζ. (2003). *Η ανάπτυξη την μνήμης*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Δαρδανός.

Νασιάκου, Μ., Χαντζή, Α. & Φατούρου, Χ. Μ. (2000). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία, τ. Β'.* Αθήνα : Gutenberg.

ΟΕΠΕΚ, (2007). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης*. Αθήνα.

Πιαζέ, Ζ. (1999). *Η ψυχολογία της νοημοσύνης*. Αθήνα: Καστανιώτης

Πιαζέ, Ζ. (1999). *Η γλώσσα και η σκέψη του παιδιού*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Πόρποδας, Κ. (2003). *Η μάθηση και οι δυσκολίες της : Γνωστική προσέγγιση*. Πάτρα.

Πουρκός, Μ. (1997). *Ατομικές διαφορές μαθητών και εναλλακτικές ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Gutenberg.

Ρήγα, Α. (1997). *Κοινωνικές αναπαραστάσεις και ψυχοκοινωνική ταυτότητα*. Αθήνα.

Σαλβαράς Γ. & Σαλβαρά Μ. (2007). *Μοντέλα και στρατηγικές διδασκαλίας*. Αθήνα: Ατραπός.